

Kan/mag een auditor van een CBI het werk stilleggen?

1. Inleiding

Tijdens projectaudits komt het voor dat een auditor van ten minste één **Conformiteitsbeoordelingsinstantie (CBI)** mondeling verklaart dat het werk *onmiddellijk moet worden stilgelegd*. In de praktijk wordt zo'n 'bevel' bijna altijd opgevolgd — vaak uit angst voor zware certificatiemaatregelen.

Maar één vraag is cruciaal en wordt zelden gesteld: **Bestaat er überhaupt een wettelijke of schema-gebonden bevoegdheid voor een auditor om werkzaamheden stil te leggen?**

Uit analyse van het certificatieschema, de Arbowet, de jurisprudentie en de systematiek van overheidstoezicht blijkt iets opmerkelijks:

De bevoegdheid tot stillegging is volledig voorbehouden aan overheidstoezichthouders. Het certificatieschema kent geén stilleggingsbevoegdheid toe aan auditors.

Sterker nog: het schema plaatst "stillegging" expliciet in artikel 68 als een maatregel van de overheid, terwijl artikel 70 de CBI-bevoegdheden limitatief (uitputtend) opsomt — **zonder stillegging**.

Dit roept een fundamentele vraag op over de rechtmatigheid van een praktijk die diep ingrijpt in bedrijfsvoering, planning en schade, maar waarvoor geen juridische grondslag bestaat.

2. De bevoegdheid van de Nederlandse Arbeidsinspectie

Wanneer een arbeidsinspecteur werkzaamheden stillegt, gebeurt dat op basis van een **uitdrukkelijke wettelijke bevoegdheid**.

Die bevoegdheid is onder meer geregeld in de **Arbeidsomstandighedenwet**. Daarbij zijn ook geregeld:

- wanneer mag worden stilgelegd;
- wie het besluit neemt;
- welke motivering vereist is ([onderbouwing](#));
- welke rechtsmiddelen openstaan ([rechtsmiddelen = bezwaar/beroep](#)).

De bevoegdheid berust dus **rechtstreeks op de wet**.

3. De positie van de CBI

Een CBI heeft een geheel andere wettelijke taak. De taak van de CBI bestaat uit het beoordelen of een certificaathouder voldoet aan het **certificatieschema**. De bevoegdheden die daarbij horen zijn onder meer:

- uitvoeren van audits;
- constateren van afwijkingen;
- opleggen van certificatiemaatregelen;
- schorsen van certificaten;
- intrekken van certificaten.

Deze bevoegdheden zijn terug te vinden in het certificatieschema. **Artikel 48, vierde lid**, van het Certificatieschema verplicht de CBI bovendien tot een schriftelijk vastgelegde **zienswijzeprocedure**, **bezwaarschriftprocedure** en **klachtenprocedure**, telkens overeenkomstig de systematiek van de **Algemene wet bestuursrecht (Awb)** ([wet met regels voor besluiten en bezwaar](#)).

7. Feitelijke praktijk

In de praktijk blijkt dat ten minste één CBI auditors laat optreden alsof zij zelfstandig werkzaamheden kunnen stilleggen. Dat leidt tot een bijzondere situatie: de certificaathouder weet dat weigering waarschijnlijk zal leiden tot **zware certificatiemaatregelen**, waardoor feitelijk hetzelfde effect ontstaat als bij een bestuursrechtelijke stillegging.

Het verschil is echter wezenlijk. Bij een stillegging door de Arbeidsinspectie bestaat een **wettelijke bevoegdheid**. Bij een stillegging door een auditor is die bevoegdheidsgrondslag in het certificatieschema **niet terug te vinden** — sterker nog, het schema kent de figuur "stillegging" **uitdrukkelijk toe aan overheidsinstanties**.

Hoe de normale gang van zaken eruitziet, illustreert een recente zaak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State: **niet de CBI**, maar de **overheidstoezichthouder** legde het werk stil; de CBI kwam pas daarna in beeld, en dan met een certificaatmaatregel. (zie paragraaf 9) Die volgorde — overheid legt stil, CBI sanctioneert — is precies de volgorde die het schema voorschrijft.

8. Rechtsbescherming

Wanneer een bestuursorgaan een bevoegdheid uitoefent, moet voor de belanghebbende duidelijk zijn:

- waarop het besluit is gebaseerd;
- wie het besluit heeft genomen;
- welke rechtsmiddelen openstaan.

Bij een mondelinge stillegging tijdens een audit ontbreekt die duidelijkheid vaak. Dat roept vragen op over de **rechtsbescherming** (*mogelijkheid tot bezwaar/beroep*) van de certificaathouder.

Voor zover een CBI naar aanleiding van een afwijking overgaat tot een certificaatmaatregel, staat wél een stelsel van rechtsbescherming open:

- zienswijzeprocedure (artikel 71);
- bezwaarschriftprocedure;
- Bezwaarcommissie Asbest (BCA) (*onafhankelijke commissie*).

Die rechtsbescherming ziet echter op de **certificaatmaatregel**, niet op de feitelijke stillegging zelf — omdat daarvoor geen kader bestaat.

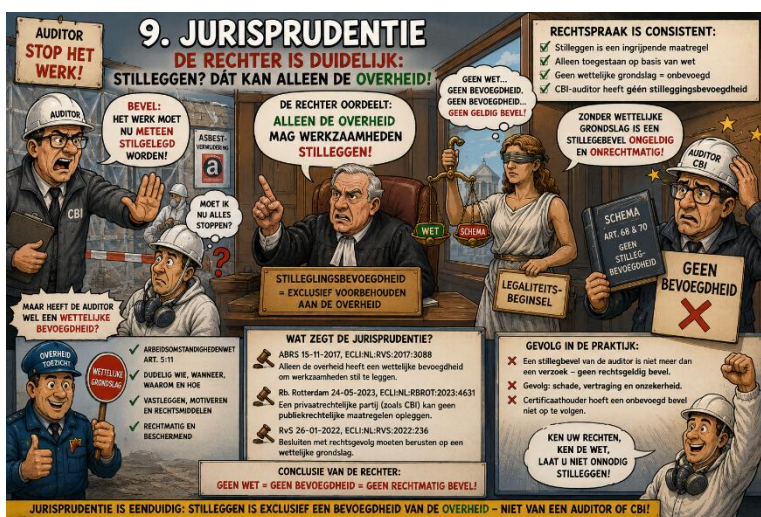
9. Jurisprudentie

ECLI:NL:RVS:2025:2995 De overheidstoezichthouder legde het werk stil; de CBI schorste daarna het certificaat. De uitspraak bevestigt dat **stillegging door de overheid** plaatsvindt, **niet door de CBI**.

ECLI:NL:RBGEL:2017:4965 Bevestigt dat CBI-bevoegdheden voortvloeien uit de Arbowet en Arbeidsomstandighedenregeling. Noemt **geen** stilleggingsbevoegdheid voor de CBI.

LXA Advocaten, april 2024 Rechter toetst streng op motivering en evenredigheid van schorsingsbesluiten. Niet direct over stillegging, maar relevant voor rechtsbescherming.

Er is **geen uitspraak bekend** die de kernvraag rechtstreeks beslecht: **Is een auditor zelfstandig bevoegd om tijdens een audit mondeling het werk stil te leggen?** Voor zover kon worden nagegaan: **nee, nooit voorggelegd aan de rechter**.

10. Conclusie

Het certificatieschema bevat wél bevoegdheden om audits uit te voeren en certificatiemaatregelen te nemen. Een expliciete bevoegdheid voor een auditor om werkzaamheden onmiddellijk stil te leggen is daarin **niet aangetroffen** — sterker nog, het schema kent het begrip **stillegging uitdrukkelijk toe aan overheidstoezicht**, terwijl artikel 70 de CBI-bevoegdheden **limitatief anders omschrijft**.

11. Aanbeveling voor certificaathouders (tijdens de audit)

1. Blijf rustig en werk professioneel mee.
2. Vraag de auditor op welke wettelijke bepaling of bepaling uit het certificatieschema de stillegging is gebaseerd.
3. Vraag of sprake is van:
 - een bindend bevel;
 - een advies;
 - of een voornemen om een afwijking te registreren.
4. Vraag expliciet of het gaat om een vrijwillige instructie of een besluit met rechtsgevolg.
5. Vraag om schriftelijke bevestiging, inclusief juridische grondslag.
6. Leg zelf de gang van zaken vast.
7. Geen discussie op de werkvloer.

12. Aanbeveling voor certificaathouders die dit al hebben meegemaakt

Een stillegging door een auditor van een CBI kan grote gevolgen hebben, zoals **projectvertraging**, **extra kosten**, **reputatieschade** en **financiële schade**. Dat een certificaathouder destijds aan de stillegging heeft meegewerkt, betekent **niet automatisch** dat daarvoor een **rechtsgeldige juridische grondslag** bestond.

Ook wanneer de stillegging langere tijd geleden heeft plaatsgevonden, kan het zinvol zijn de zaak opnieuw juridisch te beoordelen. Daarbij zijn onder meer de volgende vragen van belang:

- Wie heeft de stillegging feitelijk opgelegd?
- Ging het om een formele certificatiemaatregel of slechts een mondelinge aanwijzing tijdens de audit?
- Op welke wettelijke bepaling of bepaling uit het certificatieschema was de stillegging gebaseerd?

- Is de certificaathouder voldoende geïnformeerd over de reden en de gevolgen?
- Welke schade is daardoor ontstaan?

Juist bij een **ingrijpende maatregel** moet achteraf kunnen worden vastgesteld **waarop deze was gebaseerd** en of deze **zorgvuldig en proportioneel** is toegepast.

Certificaathouders die hiermee zijn geconfronteerd, doen er daarom verstandig aan de gebeurtenissen te reconstrueren, relevante documenten te verzamelen en hun **juridische positie** te laten beoordelen. Daarbij kan tevens worden onderzocht of **aansprakelijkheid** of **schadevergoeding** aan de orde is.

Een praktische uitwerking van de eerste stappen is opgenomen in: **Bijlage 1 – Heeft u schade geleden door een stillegging door een CBI? Dit zijn uw eerste 5 stappen.**

"Misschien is de belangrijkste vraag niet óf een auditor werkzaamheden kan stilleggen, maar waarop die bevoegdheid juridisch is gebaseerd. In het huidige certificatieschema ontbreekt die grondslag naar mijn oordeel. Ik hoop dan ook dat de toekomstige wijziging van het certificatieschema niet alleen voorziet in het opnemen van een stilleggingsbevoegdheid, maar eerst duidelijk maakt op welke wettelijke basis deze bevoegdheid rust. Een stillegging heeft immers grote gevolgen voor bedrijven en projecten. Een dergelijke ingrijpende bevoegdheid vraagt om een expliciete grondslag, een zorgvuldige procedure en effectieve rechtsbescherming. Juist het ontbreken daarvan zou reden tot zorg moeten zijn."

De publicatie is naar eer en geweten opgesteld en gebaseerd op de best beschikbare informatie. Desondanks kunnen fouten of onvolledigheden voorkomen en kan informatie verouderen. De inhoud is niet bedoeld als vervanging van professioneel advies. Gebruik van de informatie is volledig op eigen risico. Ik aanvaard geen aansprakelijkheid voor directe of indirecte schade voortvloeiend uit het gebruik van deze informatie, noch voor de inhoud van externe websites waarnaar wordt verwezen.

Deze inhoud is copyright-free en valt in het publiek domein (CC0)

Bijlage 1:

Heeft u schade geleden door een stillegging door een CBI? Dit zijn uw eerste 5 stappen

Een stillegging door een auditor kan verstrekken gevolgen hebben. Soms lijkt het alsof een certificaathouder zich daarbij moet neerleggen, omdat "de CBI nu eenmaal over het certificaat gaat". Dat is echter geen reden om niet kritisch te kijken naar de juridische basis en de gevolgen. Wanneer u in het verleden met een stillegging bent geconfronteerd, kunt u de volgende stappen nemen.

1. Verzamel alle feiten en bewijsstukken

Begin met het vastleggen van wat er daadwerkelijk is gebeurd.

Verzamel onder andere: auditrapporten; afwijkingrapporten; correspondentie met de CBI; e-mails en berichten waarin de stillegging wordt aangekondigd; projectplanning; werkbonnen en dagrapporten; communicatie met opdrachtgever en bevoegd gezag; facturen van extra kosten; bewijs van omzetverlies of gevolgschade.

Maak daarbij een tijdlijn:

- datum en tijdstip van de stillegging;
- naam en functie van de auditor;
- exacte bewoordingen die zijn gebruikt;
- reden die destijds is gegeven;
- datum waarop het werk weer kon worden hervat.

Achteraf blijkt vaak dat de discussie niet alleen gaat over de vraag **wat** er is gebeurd, maar vooral over **wie welke bevoegdheid heeft gebruikt en op welke basis**.

2. Vraag de CBI om uitleg over de bevoegdheidsgrondslag

Vraag de CBI schriftelijk:

- op welke wettelijke bepaling de stillegging was gebaseerd;
- op welk artikel van het certificatieschema deze bevoegdheid berustte;
- of sprake was van een formele certificatiemaatregel;
- wie het besluit tot stillegging heeft genomen;
- welke interne procedure daarbij is gevolgd.

Een auditor kan niet volstaan met:

"Dit is onze werkwijze."

Een ingrijpende maatregel met financiële gevolgen vraagt om een controleerbare juridische basis.

3. Laat beoordelen of de stillegging juridisch als besluit of feitelijk handelen moet worden gezien

Dit onderscheid is belangrijk.

Was sprake van:

- een formeel besluit van de CBI binnen haar certificeringstaak?
- een mondeling bevel van een auditor?
- een feitelijke aanwijzing waarbij de certificaathouder door de machtspositie van de CBI feitelijk geen keuze had?

Deze kwalificatie kan gevolgen hebben voor:

- de toepasselijkheid van de Awb;
- de motiveringseisen;
- de mogelijkheid van bezwaar of beroep;
- de beoordeling van eventuele aansprakelijkheid.

4. Breng de schade volledig in beeld

Veel bedrijven kijken alleen naar de directe stilstandkosten.

Maar schade kan breder zijn:

Directe schade:

- stilstand personeel;
- extra inzet materieel;
- extra reis- en transportkosten;
- kosten voor herstelwerkzaamheden.

Indirecte schade:

- vertraging van projecten;
- claims van opdrachtgevers;
- verlies van vervolgoopdrachten;
- reputatieschade;
- aantasting van de bedrijfsvoering.

Leg deze schade zo concreet mogelijk vast.

5. Laat juridisch beoordelen welke mogelijkheden nog bestaan

Ook wanneer de stillegging maanden of jaren geleden heeft plaatsgevonden, betekent dit niet automatisch dat niets meer mogelijk is.

Laat beoordelen:

- of nog bezwaar- of beroepsmogelijkheden bestaan;
- of termijnen nog lopen of eerder zijn gestuit;
- of aansprakelijkheid kan worden onderzocht;
- of de handelwijze van de CBI juridisch houdbaar was.

Wacht hiermee niet te lang. Juridische termijnen kunnen bepalend zijn.